

Република Србија
УПРАВНИ СУД
ОДЕЉЕЊЕ У КРАГУЈЕВЦУ
I-3 Уж 560/22
Дана 10.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу састављеном од судија: Снежане Алексић, председника већа, Драгане Максимовић и Драгане Илчић чланова већа, са судским саветником Марком Радосављевићем, као записничарем, одлучујући о жалби Ивана Марковића из Крагујевца, Ужичке републике 26, са боравиштем у Ахену, Савезна Република Немачка, кога заступају пуномоћници Марина Мијатовић и Михаило Павловић, адвокати из Београда, Змаја од Ноћаја 9/4, из Заједничке адвокатске канцеларије „Мијатовић & Павловић“, изјављеној против решења Републичке изборне комисије 02 број: 013-1724/22 од 06.05.2022. године, у предмету заштите изборног права, у нејавној седници већа одржаној дана 10.05.2022. године, у 11,00 часова, донео је

ПРЕСУДУ

Жалба СЕ ОДБИЈА.

Образложење

Ожалбеним решењем одбачен је, као недозвољен, приговор бирача Ивана Марковића због повреде изборног права на изборима за народне посланике и изборима за председника Републике одржаним 03. априла 2022. године.

У жалби поднетој непосредно овом суду преко пуномоћника дана 09.05.2022. године у 7,55 часова, подносилац жалбе наводи да му је онемогућено да искористи своје право гласа у иностранству, да је ожалбеним решењем његов приговор одбачен као недозвољен, с обзиром да је Републичка изборна комисија нашла да није надлежна да решава приговоре подносилаца у вези са повредом активног бирачког

права, односно да може да води само поступке по захтеву бирача за поништавање гласања на бирачком месту. Међутим, жалилац сматра да је Републичка изборна комисија произвољно и арбитрерно применила закон када је навела да се пред тим телом могу водити само поступци по захтеву бирача за поништавање гласања на бирачком месту и да је једино тело које је надлежно за решавање приговора жалиоца Министарство за државну управу и локалну самоуправу које се бави питањем ажурирања бирачког списка. Жалилац указује да је на овај начин Републичка изборна комисија самоиницијативно ограничила себи надлежност само на питање поништавања гласања на одређеном бирачком месту, без упоришта у било којој законској одредби. Поред наведеног жалилац сматра да у његовом случају не постоји могућност да се примене одредбе Закона о јединственом бирачком списку из разлога што је жалилац послао захтев за гласање у иностранству у складу са инструкцијама које су органи јавне власти установили, али да и након што је више пута интервенисао и захтевао да га извести о статусу свог права, испоставило се да нико од институција којима се обраћао није надлежан да одговори на његов захтев, нити има аргументе због чега је њему ускраћено право да гласа ван земље, те стога сматра да је Републичка изборна комисија једини орган који може да утврди да је до повреде овог права дошло, а не Министарство за државну управу и локалну самоуправу, нити Министарство спољних послова или било који трећи орган којем није у надлежности да се стара о законитом спровођењу избора. Предложио је да Управни суд усвоји његову жалбу и мериторно одлучи о приговору тако што ће утврдити да је дошло до повреде активног бирачког права подносиоца због тога што му је онемогућено да гласа у иностранству, као и да досуди трошкове поступка у износу од 33.000,00 динара на име састава жалбе од стране адвоката и износ таксе у складу са законом, све са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате.

Републичка изборна комисија је дана 09.05.2022. године у 15,20 часова доставила Управном суду списе предмета.

Одлучујући о поднетој жалби, на основу одредбе члана 157. став 2. у вези са чланом 156. став 1. Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС", број 14/22), Управни суд је утврдио да је жалба благовремена, допуштена и изјављена од овлашћеног лица, па је након оцене навода жалбе, ожалбеног решења и достављених списа ове изборне ствари, нашао да жалба није основана.

Из стања у списима и образложења ожалбеног решења, произлази да је жалилац препорученом пошиљком предатом пошти у Савезној Републичкој Немачкој дана 07. 04. 2022. године, Републичкој изборној комисији поднео приговор у коме је навео да му је онемогућено да оствари право гласа у иностранству, чиме му је повређено активно бирачко право, иако је благовремено и у складу са законом поднео захтев, односно пријавио се да гласа у иностранству, о чему је уз приговор доставио хронолошку преписку са надлежним институцијама од којих је захтевао да га обавесте како да оствари своје право да гласа или да добије писмени одговор да не може да гласа.

Решавајући о поднетом приговору Републичка изборна комисија је на седници одржаној дана 06.05.2022. године, донела ожалбено решење. Према разлозима датим у образложењу ожалбеног решења Републичка изборна комисија је претходно

испитујући приговор цитирајући одредбе члана 24. став 1, 56. став 2, 86. став 2, 148. став 2. и 150. став 3. Закона о избору народних посланика, као и одредбе члана 1, 2, 10, 13, 16, 19. и 22, Законом о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС”, бр. 104/09 и 99/11), утврдила да је приговор недозвољен са образложењем да питања вођења и ажурирања јединственог бирачког списка, укључујући и питања у вези са уписом чињенице да ће бирач на изборима гласати према месту боравишта у иностранству, као и правна заштита по овим питањима, нису предмет уређивања Закона о избору народних посланика, већ посебног закона, Закона о јединственом бирачком списку, према којем Републичка изборна комисија није надлежна за поступке заштите права предвиђених тим законом, нити има право надзора над вршењем послова вођења и ажурирања бирачког списка. У складу са тим, по оцени Републичке изборне комисије, Законом о избору народних посланика комисији је у надлежност дато једино одређивање бирачких места за гласање у иностранству, и то на предлог министарства надлежног за спољне послове, те да је ажурирање јединственог бирачког списка, као и припрема и сачињавање извода из јединственог бирачког списка у искључивој надлежности и одговорности министарства надлежног за послове управе и управа јединица локалних самоуправа, у складу са посебним законом, како је то наведено. Поред наведеног, Републичка изборна комисија је констатовала да питање остварења права бирача да у јединствени бирачки списак буду уписани за гласање према месту боравишта у иностранству не може да буде предмет поступка заштите изборног права који се води пред Републичком изборном комисијом у складу са Законом о избору народних посланика, са разлога што је Законом о избору народних посланика бирачима дато право на подношење приговора Републичкој изборној комисији искључиво по питањима уређеним тим законом, те да, што се тиче коришћења активног бирачког права, пред Републичком изборном комисијом може да се води поступак искључиво по захтеву бирача за поништавање гласања на бирачком месту на којем је уписан у бирачки списак, ако га је бирачки одбор неосновано спречио да гласа или ако му је на бирачком месту повређено право на слободно и тајно гласање, због чега је Републичка изборна комисија донела одлуку као у диспозитиву ожалбеног решења да приговор треба одбацити као недозвољен.

Одредбом члана 85. Закона о избору народних посланика, прописано је да бирач гласа на бирачком месту на којем је уписан у извод из бирачког списка (став 1), и да изузетно, бирач може да гласа и ван бирачког места на којем је уписан у извод из бирачког списка у складу са законом (став 2).

Одредбом члана 147. истог закона, прописано је да су правна средства у спровођењу избора захтев за поништавање гласања на бирачком месту, приговор и жалба.

Одредбом члана 148. став 2. тог закона, прописано је да бирач може у року од 72 часа од затварања бирачког места поднети захтев за поништавање гласања на бирачком месту на којем је уписан у извод из бирачког списка ако га је бирачки одбор неосновано спречио да гласа или ако му је на бирачком месту повређено право на слободно и тајно гласање.

Одредбом члана 150. став 3. истог закона прописано је да подносилац изборне листе, политичка странка, посланичка група, кандидат за народног посланика,

бирач и лице чије је име у називу изборне листе или подносиоца изборне листе могу поднети приговор када је то прописано овим законом.

Одредбом члана 154. истог закона, прописано је да против решења којим је одбачен или одбијен захтев за поништавање гласања на бирачком месту подносилац захтева може поднети приговор Републичкој изборној комисији у року од 72 часа од објављивања тог решења на веб-презентацији (став 1); приговор због тога што у прописаном року није донета одлука о захтеву за поништавање гласања на бирачком месту може се поднети у року од 72 часа од истека рока у којем је требало да буде донета одлука о том захтеву (став 2); против решења којим је усвојен захтев за поништавање гласања на бирачком месту подносилац проглашене изборне листе може поднети приговор Републичкој изборној комисији у року од 72 часа од објављивања тог решења на веб-презентацији (став 3); против решења о захтеву за поништавање гласања на бирачком месту приговор се подноси преко локалне изборне комисије, која је дужна да у року од 72 часа од пријема приговора достави Републичкој изборној комисији приговор и све списе тог предмета (став 4); Републичка изборна комисија доноси решење по приговору у року од 72 часа од пријема приговора са списима и објављује га на веб-презентацији (став 5).

Одредбом члана 1. Закона о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС", бр. 104/09 и 99/11) прописано је да јединствени бирачки списак јесте јавна исправа у којој се води јединствена евиденција држављана Републике Србије који имају бирачко право (став 1); да је бирачки списак сталан и редовно се ажурира (став 2); упис у бирачки списак је услов за остваривање бирачког права (став 3); бирач може бити само једном уписан у бирачки списак (став 4); бирачки списак води се по службеној дужности (став 5).

Одредбом члана 2. истог закона, прописано је да бирачки списак води министарство надлежно за послове управе (став 1); да вођење бирачког списка од стране министарства надлежног за послове управе обухвата анализирање података из бирачког списка и предузимање мера ради обезбеђења њихове међусобне усклађености и тачности, вршење промена у бирачком списку (упис, брисање, измена, допуна или исправка) након закључења бирачког списка и обављање других послова, у складу са овим законом (став 2); део бирачког списка за подручје јединице локалне самоуправе ажурира општинска, односно градска управа, као поверен посао (став 3), ажурирање дела бирачког списка за подручје јединице локалне самоуправе од стране општинске, односно градске управе обухвата вршење промена у бирачком списку (упис, брисање, измена, допуна или исправка) по службеној дужности или на захтев грађана до закључења бирачког списка и друге послове, у складу са овим законом (став 4).

Одредбом члана 10. став 2. истог закона, прописано је да решење на коме се заснивају промене у бирачком списку које се односе на бирача који има боравиште у иностранству и који поднесе захтев за промену у бирачком списку непосредно општинској, односно градској управи или преко дипломатско-конзуларног представништва Републике Србије у иностранству, доноси општинска, односно градска управа по месту његовог пребивалишта у земљи.

Полазећи од изнетог чињеничног и правног стања ове изборне ствари, Управни суд налази да је правилно одлучила Републичка изборна комисија, када је ожалбеним решењем приговор жалиоца Ивана Марковића одбацила као недозвољен. Наиме, одредбама члана 148. став 2. у вези са чланом 147. Закона о избору народних посланика, прописано да је правно средство које бирач подноси у спровођењу избора у заштити свог изборног права, захтев за поништавање гласања на бирачком месту на којем је уписан. Против решења којим је захтев за поништавање гласања на бирачком месту одбијен или одбачен, бирач, који је подносилац тог захтева, има право на приговор Републичкој изборној комисији, а како је то прописано одредбама члана 154 став 1. у вези са чланом 150. став 3. Закона о избору народног посланика. Како је жалилац Републичкој изборној комисији поднео приговор, јер му није омогућено да оствари своје право гласа у иностранству због пропуста органа јавне власти да реше по његовом захтеву, односно пријави да гласа у иностранству, то се и по оцени суда, у конкретном случају не ради о заштити изборног права бирача у споровођењу избора у смислу Закона о избору народних посланика, већ о евентуалној промени у бирачком списку, које право и правна заштита се остварују по одредбама Закона о јединственом бирачком списку.

Суд је ценио наводе жалбе али је код изнетог чињеничног и правног стања нашао да нису од утицаја на другачију одлуку суда у овом изборном спору.

Управни суд је имао у виду захтев подносиоца жалбе да суд мериторно реши ову изборну ствар, али је, с обзиром да је жалбу одбио, нашао да за такав начин одлучивања нису испуњени услови.

Из наведених разлога, Управни суд је применом члана 40. став 1. и 2. Закона о управним споровима („Службени гласник РС”, бр. 111/09), који се сходно примењује на основу члана 159. став 2. Закона о избору народних посланика, одлучио као у диспозитиву пресуде.

Суд није посебно одлучивао о захтеву жалиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка заштите изборног права пред Управним судом, због тога што Законом о избору народних посланика питање накнаде трошкова није прописано. Чињеница да је одредбом члана 159. став 2. наведеног закона прописано да суд у поступку заштите изборног права сходно примењује одредбе закона којим се уређује поступак у управним споровима није од значаја за одлучивање о захтеву за накнаду трошкова жалбеног поступка заштите изборног права истакнутом у жалби, будући да Закон о управним споровима не садржи одредбе којима се регулише накнада трошкова спора, већ се приликом одлучивања о трошковима управног спора, према одредби члана 74. Закона о управним споровима, сходно примењују одредбе закона којим се уређује парнични поступак. Имајући у виду да се у поступку заштите изборног права сходно примењују одредбе Закона о управним споровима, којима није регулисано питање накнаде трошкова који настану у том поступку по жалби пред Управним судом, то Управни суд није одлучивао о трошковима поступка заштите изборног права применом одредбе члана 159. став 2. Закона о избору народних посланика, нити се о трошковима могло одлучивати сходном применом одредаба Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, број 72/11... 18/20), јер се тај закон сходно примењује само на питања поступка која нису уређена Законом о управним споровима, али не и на питања која се тичу примене одредаба

Закона о избору народних посланика. Како је одредбама Закона о управним споровима изричито прописано да се на питања поступка, у које спадају и трошкови управног спора, сходно примењују одредбе Закона о парничном поступку то, према налажењу суда, у поступку заштите изборног права нема законом прописаних услова да се одлучује и о трошковима спора иницираног жалбом пред Управним судом.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ
дана 10.05.2022. године, у 11,00 часова, I-3 Уж 560/22

Записничар
Марко Радосављевић, с.р.

Председник већа- судија
Снежана Алексић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Дејан Ђурић

МД